

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM UPRAVLJANJA RIB V REPUBLIKI SLOVENIJI ZA OBDOBJE 2010 – 2021

Pravna podlaga za pripravo Programa:

Zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, 61/2006)

Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13)

Priprava Programa

- strokovne podlage in osnutek pripravil Marko Bertok (ZZRS, 2008)
- obravnava na imenovani delovni skupini za pripravo podzakonskih aktov (MKGP, ZZRS, RZS, BTF, IRSKO)
- usklajevanje z ZRSVN
- prva javna razgrnitev (2012), dopolnitev Programa s pripombami in uskladitev z ZRSVN
- sprožen postopek CPVO (2013)-zahteva po izdelavi okoljskega poročila
- izdelano okoljsko poročilo (Aquarius d.o.o. 2014)
- druga javna razgrnitev in javna obravnava (januar 2015)
- ponovna dopolnitev Programa
- soglasje MOP sektorja za CPVO

Vsebina Programa:

- uvod
- ocena stanja in analiza preteklega upravljanja rib,
- cilji, usmeritve in ukrepi za varstvo in trajnostno rabo rib,
- ocena pričakovanih učinkov in javnofinančnih sredstev.

Uvod

Predmet upravljanja Programa so prostoživeče ribe, obloustke in raki deseteronožci v celinskih vodah v smislu trajnostne rabe ribolovnih vrst na način, ki istočano tudi zagotavlja ohranjanje habitatov ter biotsko raznovrstnost, vključno z ohranjanjem ogroženih in zavarovanih vrst.

V skladu s tem je bilo pri pripravi Programa potrebno upoštevati tudi mednarodne konvencije in Evropske Direktive iz področja varovanja narave.

12 ribiških območij

67 ribiških okolišev in čez 3.000 ribiških revirjev

Iz ribiških okolišev je izločenih 12 voda posebnega pomena s 93 ribiškimi revirji s skupno površino 776,45 ha oz. 6,7 % voda, v katerih se izvaja ribiško upravljanje, z opombo, da od tega 400 ha pripada presihajočemu Cerkniaškemu jezeru.

Poleg tega je okrog 500 ha vodnih površin na podlagi vodnih dovoljenj za komercialne ribnike in akvakulturo izločenih iz ribiških okolišev.

V celinskih vodah Slovenije živi 84 sladkovodnih vrst rib, od tega 67 domorodnih, štiri vrste piškurjev in pet vrst sladkovodnih rakov deseteronožcev. Ribje vrste v donavskem porečju so različne od tistih v jadranskem povodju. V donavskem porečju živi 68 ribjih vrst, od tega 53 domorodnih. Endemnih, to je vrst, ki živijo le na omejenem območju, je deset, vendar nobena ne živi le v Sloveniji. V jadranskem povodju živi 38 ribjih vrst, od tega je 26 domorodnih vrst. Endemnih vrst je dvanajst, nobena pa ne živi samo v Sloveniji. Število pri nas živečih vrst se z odkrivanjem novih vrst in spremembami v taksonomiji rib spreminja.

Ribe so gledano v splošnem med najbolj ogroženimi živalskimi skupinami, populacije so večinoma v slabem stanju.

Z Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah je pri nas zavarovanih 24 vrst rib, 4 vrste piškurjev in 3 vrste rakov, varujejo pa se habitati za 45 vrst rib.

V Sloveniji je na Rdečem seznamu

55 vrst rib, 3 vrste piškurjev in 3 vrste sladkovodnih rakov.

2 vrsti sta uvrščeni v kategorijo izumrlih vrst (Ex),

2 v kategorijo domnevno izumrlih vrst (Ex?),

29 jih je uvrščenih v kategorijo prizadetih vrst (E).

S Habitatno direktivo EU je zavarovanih 30 vrst rib,

4 vrste piškurjev in 2 vrsti rakov.

Glavni vzrok za slabo stanje ribjih populacij je prvenstveno povezano s slabšanjem življenjskega okolja rib. Vzrok so:

- različne rabe vode
- onesnaženja
- regulacije
- neprehodni vodni objekti
- ribojede ptice
- vnašanje in prenašanje različnih vrst vodnih organizmov tudi v povezavi s ribiškim upravljanjem.

Dejavniki, ki vplivajo na ribje habitate:

Habitati so prostori, ki jih rabijo posamezne vrste rib za svoje življenje v celotnem življenjskem ciklusu (razmnoževanje, prehrana, selitve, skrivališča) in se tokom življenjskega cikla spreminjajo.

Če je kateri od teh habitatov potreben in v določeni razvojni fazi prizadet, se to odraža na spremembi starostne strukture ribjih populacij ali tekom časa popolnoma izginejo.

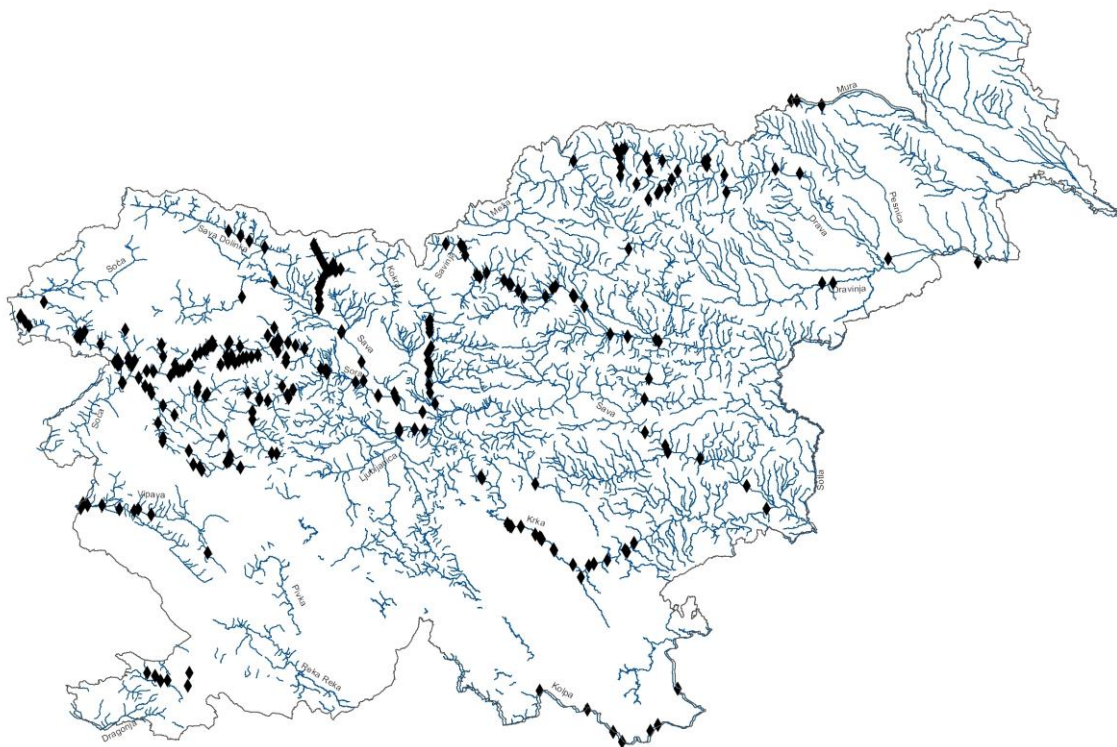

Stanje habitatov določajo fizikalni in kemični dejavniki, ki odločilno vplivajo na ribje populacije:

- hitrost vode, turbulenca,
- globina,
- temperatura vode, svetloba in osenčenost struge,
- geološka in morfološka sestava dna,
- skrivališča
- povezanost habitatov,
- ph, trdota vode,
- vsebnost raztopljenega kisika,
- količina organskih snovi, itd.

Vodnogospodarski objekti oziroma pregrade, ki onemogočajo prehod rib.
V RibKat je evidentiranih 450 pregrad in večina njih otežuje ali preprečuje prehod rib.

Ohranitev in obnova habitatov:

Za ohranitev ribjih populacij pa je ob vseh ribiških ukrepih najpomembnejša ohranitev in obnova habitatov.

Tu je potrebno posebej izpostaviti ukrepe za:

- dobro kemično in ekološko stanje voda,
- zagotavljanje ekološko sprejemljivega pretoka,
- ohranitev in zaščita drstišč,
- ohranitev dinamike rečnih prodišč,
- ohranitev naravnih vodotokov s skrivališči,
- renaturacija degradiranih vodotokov,
- vzpostavitev prehodnosti vodotokov,

- ohranjanje mrtvic,
- ohranjanje retenzijskih površin,
- ohranjanje obrežne vegetacije itd.

V Programu so podrobneje predstavljene prioritete seznama za renaturacije vodotokov, objektov za ureditev prehodov za ribe.

Večina ukrepov se bo realiziralo v sklopu Načrta upravljanja vod (NUV)

Ohranjanje ugodnega stanja ogroženih vrst rib

V območjih, posebej pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, veljajo posebni varstveni režimi, ki se bodo morali upoštevati tudi pri izvajanju ribiškega upravljanja v skladu z naravovarstvenimi smernicami.